

ปี62...ถึงเวลาจ่ายค่า'น้ำเสีย'

จากแนวคิดที่ว่า ผู้ใดก่อมลพิษ ผู้นั้นควรมีส่วนรับผิดชอบ (Polluter Pays Principle) ซึ่งเป็นรูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม จากผู้ที่ก่อปัญหา แต่ด้วยปัจจุบัน เราทุกคนต่างสร้างมลพิษให้กับโลกในหลากหลายรูปแบบ แล้วการรับผิดชอบต่อมลพิษที่เกิดขึ้น ควรจะเป็นไปในรูปแบบใด

ปัญหาน้ำเสียเป็นปัญหามลพิษหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในเมืองหลวงอย่างกรุงเทพมหานครที่มีผู้คนอพยพเข้ามาแสวงหาโอกาสตั้งรกรากอยู่อาศัยกันจำนวนมาก แต่เมืองไม่ได้วางแนวทางเพื่ออนาคตในการดูแลเรื่องปัญหาที่จะตามมา ทำให้แต่ละสถานที่แต่ละครัวเรือนที่ต่างปล่อยน้ำเสียที่เกิดขึ้นทิ้งลงสู่ระบายน้ำปล่อยตรงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติทั้งแม่น้ำคลองสายต่าง ๆ จนเกิดปัญหาน้ำเน่าเสียไปทุกหย่อมหญ้า

การแก้ปัญหาน้ำเน่าเสียที่รัฐวางแนวทางไว้ส่วนหนึ่งคือการสร้างโรงบำบัดน้ำเสียเพื่อรองรับน้ำจากทุกแห่งหนทำการบำบัดก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติแต่การจะสร้างโรงบำบัดน้ำเสียให้เพียงพอต้องใช้งบประมาณมหาศาลนับหมื่นล้านบาทถึงจะครอบคลุมพื้นที่ทุกตารางนิ้ว ดังนั้นส่วนหนึ่งที่ประชาชนสามารถร่วมรับผิดชอบการสร้างน้ำเสียลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้ก็คือ การร่วมจ่ายค่าบำบัดน้ำเสียให้แก่ภาครัฐ เพื่อให้ภาครัฐมีงบประมาณที่ได้ไปพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำให้เหมาะสมมากที่สุด

ค่าบำบัดน้ำเสียเป็นส่วนหนึ่งที่กรุงเทพมหานคร (กทม.) ศึกษากันมาอย่างยาวนานหลายสมัยแต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ส่วนหนึ่งติดปัญหาการวางระบบการจัดเก็บที่เหมาะสมครอบคลุมและเป็นธรรมแก่ประชาชน แต่อีกส่วนหนึ่งผู้บริหาร กทม. ยุคอดีต ล้วนเกรงกลัวการเสียคะแนนนิยมจากการเพิ่มภาระให้แก่ประชาชน แต่ในยุคผู้ว่าฯ ดำรงจอบ้าง กวิน พงศ์.อ.อศวัน ขวัญเมือง ที่มานั่งเก้าอี้ผู้ว่าฯ กทม. แบบช่องทางด่วนซึ่งไม่ต้องกังวลเรื่องคะแนนเสียงมากก็พยายามผลักดันให้สามารถดำเนินการสำเร็จจัดเก็บค่าบำบัดน้ำเสียอย่างเป็นรูปธรรมได้

ขณะนี้ กทม. อยู่ระหว่างการปรับแก้กฎหมายข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครเรื่องการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียจากฉบับดั้งเดิม พ.ศ. 2547 ให้เหมาะสมกระชับและเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุดโดยประเด็นหลัก ๆ ที่อยู่ระหว่างแก้ไขมี 4 ประเด็นสำคัญคือ 1. การจัดเก็บ

ค่าธรรมเนียมจากแหล่งกำเนิด 13 ประเภท คือ ที่อยู่อาศัย สถานประกอบการ สถานศึกษา โรงพยาบาล โรงแรม ห้างสรรพสินค้า ตลาด ร้านอาหาร อบอบนวด อคารธุรกิจ สถานประกอบการรวมหลายประเภทในอาคารเดียวกัน โรงงานและแหล่งน้ำเสียอื่น ๆ จะปรับแก้กำหนดเพียง 3 ประเภท คือ 1. ที่อยู่อาศัย 2. สถานประกอบการขนาดเล็ก และ 3. โรงแรม โรงงานธุรกิจขนาดใหญ่

ในประเด็นที่ 2 การคิดค่าธรรมเนียมจากปริมาณน้ำใช้ 100 เปอร์เซ็นต์ แต่ กทม. จะปรับแก้เป็นคิดค่าธรรมเนียมจากปริมาณการใช้น้ำประปาหรือบาดาลหรือแหล่งน้ำอื่น ๆ คิดตามปริมาณใช้น้ำแค่ 80 เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงเป็นธรรมกับประชาชนมากยิ่งขึ้นเนื่องจากน้ำใช้ของประชาชนจะไม่ได้เข้าสู่ระบบท่อระบายน้ำทั้งหมด และในประเด็นที่ 3 มาตรการดำเนินการกับผู้ไม่ชำระค่าธรรมเนียมภายใน 30 วัน จะต้องเข้า

สู่กระบวนการทางกฎหมายทั้งทางปกครองและทางแพ่ง แต่ กทม. จะปรับแก้ให้มีการกำหนดอัตราค่าปรับที่ชัดเจน ส่วนในประเด็นที่ 4 กำหนดให้ กทม. เป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียจากประชาชนซึ่งดำเนินการได้ยากเนื่องจาก กทม. ขาดกำลังบุคลากร จึงมีการปรับแก้ให้ กทม. สามารถจ้างเอกชนเก็บแทนได้เพื่อความคล่องตัว

สำหรับอัตราค่าธรรมเนียม จัดเก็บตามประเภทผู้ก่อให้เกิดน้ำเสียแบ่งเป็น ประเภทที่ 1 ที่อยู่อาศัย กำหนดอัตรา 2 บาทต่อ ลบ.ม. ประเภทที่ 2 กลุ่มหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรืออาคารเอกชน อคารอยู่อาศัยต่าง ๆ กำหนดอัตรา 4 บาทต่อ ลบ.ม. และประเภทที่ 3 กลุ่มโรงงาน สถานประกอบการขนาดใหญ่ กำหนดอัตรา 8 บาทต่อ ลบ.ม.

นายจกพันธ์ ฝิวงาม รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (กทม.) ผู้ดูแลงานด้านการบริหารจัดการน้ำและสิ่งแวดล้อม เปิดเผยว่า การจัดประเภทผู้ก่อให้เกิดน้ำเสียเพื่อการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียนั้นพบว่าประเภทที่เป็นผู้ก่อให้เกิดน้ำเสียมากที่สุดคือประเภทที่ 2 กลุ่มหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ อาคารเอกชน คอนโดมิเนียมต่าง ๆ ซึ่ง

เป็นหน่วยงานที่มีจำนวนมากมีปริมาณการใช้น้ำกว่า 12.8 ล้าน ลบ.ม.ต่อเดือน ซึ่งคาดการณ์ว่าจะได้ค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียประมาณ 40.9 ล้านบาทต่อเดือน ส่วนประเภทที่ 1 ที่อยู่อาศัยนั้นมีจำนวนรวมกว่า 209,989 ครัวเรือนมีปริมาณการใช้น้ำประมาณ 9 ล้าน ลบ.ม.ต่อเดือนปริมาณการจัดเก็บบำบัดน้ำเสียได้ 14.5 ล้านบาทต่อเดือน ส่วนประเภทที่ 3 กลุ่มสถานประกอบการขนาดใหญ่พวกห้างสรรพสินค้า โรงแรมมีปริมาณการใช้น้ำประมาณ 2.6 ล้าน ลบ.ม.ต่อเดือน จัดเก็บได้ 16.6 ล้านบาทต่อเดือน โดยหาก กทม.สามารถจัดเก็บบำบัดน้ำเสียทั้ง 3 ประเภท เข้าสู่ระบบได้ครบถ้วนคาดการณ์ว่า กทม.จะมีงบประมาณเพิ่มมากขึ้นถึง 866 ล้านบาทต่อปี

อย่างไรก็ตาม กทม. ต้องเร่งการสร้างความเข้าใจกับประชาชนกลุ่มที่อยู่อาศัยต่าง ๆ ให้เข้าใจ ส่วนกลุ่มผู้ประกอบการ ธุรกิจต่าง ๆ ในประเภทที่ 2 และ 3 นั้น เป็นกลุ่มที่บางสถานที่ถูกกำหนดตามกฎหมายให้ต้องมีระบบบำบัดน้ำเสีย ก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำอยู่แล้ว โดยหากพื้นที่ใดมีระบบบำบัดน้ำเสียอย่างเหมาะสม สามารถบำบัดน้ำเสียให้ได้ตามค่าที่กำหนด ก็ไม่ต้องจ่ายค่าธรรมเนียม แต่หากสถานที่ใดไม่มีระบบบำบัด ก็ต้องเข้าสู่ระบบการจ่ายค่าธรรมเนียมเช่นกัน ทั้งนี้ กทม.วางเป้าหมายการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียในผู้ใช้น้ำ ประเภทที่ 2 และ 3 ก่อน โดยจะเริ่มดำเนินการจัดเก็บในปี 2562 นี้ ส่วนในกลุ่มที่อยู่อาศัยนั้น จะมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเตรียมความพร้อม และเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของประชาชน เป็นเวลา 1-2 ปี จากนั้น กทม. ก็จะเริ่มกระบวนการจัดเก็บต่อไป

ขณะนี้การปรับแก้ไขข้อบัญญัติการจัดเก็บค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสียของ กทม. อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญสภา กทม. ซึ่งจะเสร็จสิ้นไม่เกินเดือน ก.พ. 2561 จากนั้น กทม. ก็จะต้องเข้าสู่กระบวนการออกกฎหมายประกาศใช้ และหาเอกชนเข้ามาเป็นตัวแทนในการจัดเก็บให้เกิดผลสำเร็จต่อไป

เราเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างมลพิษให้แก่เมือง หากการจ่ายเงินค่าธรรมเนียมบำบัดน้ำเสีย จะมีส่วนช่วยแก้ปัญหามลพิษทางน้ำ แก้ปัญหาน้ำเน่าเสียได้ เชื่อว่าประชาชนก็คงเข้าใจ และยอมรับได้ ขณะที่ภาครัฐก็ต้องดำเนินการให้เห็นผลชัดเจนเป็นรูปธรรม เห็นถึงความเปลี่ยนแปลง ถึงวันนี้เชื่อว่าค่าธรรมเนียมเพียงเล็กน้อย ใคร ๆ ก็คงยอมควักกระเป๋าเพื่อเมืองที่สวยงามเป็นแน่

ญาตา ทริรักษาพิทักษ์ / รายงาน